

Esiopetuksen järjestämisen periaatteet Tuusulassa

Yleistä

Kuntien velvollisuus esiopetuksen järjestämiseen tuli voimaan elokuun alusta 2001. Myös yksityiset perusopetuksen järjestäjät ja valtion oppilaitokset voivat erillisen luvan perusteella järjestää esiopetusta. Kunta voi myös hankkia esiopetuksen ostopalveluna julkiselta tai yksityiseltä palveluiden tuottajalta, esimerkiksi yksityiseltä päiväkodilta. Kunta vastaa siitä, että ostopalveluna tuotettu esiopetus toteutetaan säädösten ja määräysten mukaisesti.

Perusopetuslain (628/1998) mukaan esiopetus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatus- ja opetustoimintaa, jota tarjotaan ennen oppivelvollisuuteen kuuluvan opetuksen antamista joko varhaiskasvatuksessa tai peruskoulussa. Esiopetuksen laajuus on vähintään 700 tuntia eli keskimäärin neljä tuntia päivässä. Päivään saa kuulua enintään viisi tuntia esiopetusta.

Esiopetus on maksutonta ja siihen kuuluu perusopetuslain mukaisen matkaedun saaminen, mikäli edellytykset täyttyvät. Esiopetusta saavilla oppilailla on oikeus samoihin opintososiaalsiin etuihin kuin perusopetuksen oppilaalla, tähän kuuluvat mm. oppilashuoltopalvelut. Esiopetuksessa oppilaat saavat jokaisena työpäivänä maksuttoman aterian. Esiopetukseen osallistumisesta päättää lapsen huoltaja. Esiopetuksen henkilöstöllä ja huoltajilla on yhteinen kasvatusvastuu lapsesta.

Lapsella on oikeus saada esiopetusta vuotta ennen oppivelvollisuusiän alkua eli sinä vuonna, jolloin hän täyttää kuusi vuotta. Esiopetusta tulee järjestää myös lapsille, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin ja pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille. Pidennetty oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää kuusi vuotta. Tällöin lapsella on oikeus saada esiopetusta varhaiskasvatuksessa jo viisivuotiaana.

Esiopetuksen tehtävä

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys-, ja oppimisedellytyksiä. Siinä tuetaan ja seurataan fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, kognitiivista ja emotionaalista kehitystä sekä ennaltaehkäistään mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Tärkeää on vahvistaa lapsen tervettä itsetuntoa myönteisten oppimiskokemusten avulla sekä tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa. Lapsen kokemusmaailmaa rikastutetaan ja häntä autetaan suuntautumaan uusiin kiinnostuksen kohteisiin.

Periaatteena esiopetuksessa on lasten innostaminen oppimaan uusia asioita oman kiinnostuksensa mukaisesti leikin ja toiminnan kautta, eheyttävän kokonaisopetuksen avulla. Esiopetuksessa taataan lapsille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja koulun aloittamiseen. Varhaiskasvatus, esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden. Esiopetuksessa seurataan ja tuetaan lapsen fyysistä ja sosioemotionaalista kehitystä sekä luovan ja kriittisen ajattelun edistymistä. Esiopetuksella on tärkeä tehtävä oppimisen vaikeuksien kartoittamisessa ja ennaltaehkäisemisessä. Esiopetuksessa lapselle luodaan mahdollisuudet edetä oppimisessaan ikätasonsa ja edellytystensä mukaisesti.

Esiopetuksen toteuttamisesta vastaa ryhmän opettaja yhdessä muun henkilökunnan kanssa. Vuorohoidon esiopetuksessa korostuu hoitoaikojen epäsäännöllisyydestä johtuen selkeä ja johdonmukainen ajan, vuorokaudenaikojen ja päivien rytmitys. Vuorohoidon esiopetus on kokonaisvaltaista, eheyttävää ja sen toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa korostuu lapsen yksilöllisyyden huomioiminen. Vuorohoidon esiopetuksessa lapsen läsnäolo voi olla hyvinkin epäsäännöllistä. Esiopetus ajoitetaan siten, että se annetaan lapsen hoitoaikojen puitteissa päiväaikaan.

Esiopetuksen opetussuunnitelmassa on kuvaus opetuksen tavoitteista, sisällöistä ja toteuttamisesta ja se ohjaa lastentarhanopettajan toiminnan suunnittelua ja toimii hänen työvälineenään. Kunnan opetussuunnitelma toimii pohjana yksikkökohtaisille esiopetuksen työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelmille, joissa käy ilmi esiopetusryhmän toimintaympäristöt, oppimisjärjestelyt, pedagogiikka, lukuvuoden päätavoitteet, teemat, kasvun ja oppimisen tuen järjestelyt sekä resursointi. Suunnitelmassa kuvataan yhteistyömuodot, oppilashuolto, monikulttuurinen esiopetus, henkilökunnan ammattitaidon kehittäminen, monipuolinen toiminnan arviointi ja kehitettävät asiat.

Oppilaan koulupaikan määräytyminen (PoL 1998/628 § 6)

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Lähikoulu tai -päiväkoti ei aina ole esioppilaan kotia maantieteellisesti lähin. Myös muu edellytykset täyttävä esiopetuspaikka voidaan osoittaa lapsen esiopetuspaikaksi. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

Esiopetukseen hakeminen (Perusopetusasetus § 23 a)

Esiopetukseen tulee hakea ennen opetuksen alkamista opetuksen järjestäjän edellyttämällä tavalla. Opetuksen järjestäjän tulee etukäteen ilmoittaa esiopetuksen järjestämipaikoista, opetuksen alkamis- ja päättymisajankohdasta sekä siitä, miten sen järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen haetaan.

Esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan osoittamaan esiopetuksen järjestämipaikkaan, perusopetuslain mukaan tällöin huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Näitä oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen itse järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia.

Lapsen asuinpaikan tai huoltajan työ- tai opiskelutilanteen muuttuessa taikka muusta vastaavasta erityisestä syystä esiopetukseen voi hakea opetuksen järjestäjän edellyttämää ajankohtaa myöhemmin.

Esiopetuksen järjestämisen periaatteet

Perusopetuslain mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Opetusministeriö on antanut suosituksen esiopetusryhmän koosta. Sen mukaisesti yhden opettajan esiopetusryhmässä saa olla enintään 13 lasta tai 20 lasta, jos ryhmässä on toinen koulutettu aikuinen.

Esiopetuspaikkaa määriteltäessä on toimittava kuntalaisiin nähden tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti. Tuusulassa esiopetusoppilaalle osoitetaan esiopetuspaikka siten, että huomioidaan kaikki kunta-alueella asuvat esiopetukseen oikeutetut lapset, heillä mahdollisesti olevat terveydentilaan liittyvät ja muut erityiset syyt. Esiopetuspaikkaa osoitettaessa otetaan huomioon lapsen täydentävän varhaiskasvatuksen tarve ja lisäksi otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon huoltajien esittämä toive. Tuusulan kunta ottaa järjestämäänsä esiopetukseen oppilaisiksi ensisijaisesti kunnassa asuvat lapset.

Esiopetusikäisen perheen muuttaessa kesken esiopetusvuoden, lapselle pyritään osoittamaan esiopetuspaikka lähikoulusta tai -päiväkodista. Huoltajalla on kuitenkin halutessaan oikeus hakea jatkoa esiopetuksen jatkumiseksi vanhassa esiopetuspaikassa, tällöin huoltaja vastaa mahdollisista kuljetuskustannuksista.

Esiopetusta annetaan Tuusulan kunnassa koulujen yhteydessä toimivissa yksiköissä, kunnallisissa päiväkodeissa, ostopalvelupäiväkodeissa sekä yksityisissä päiväkodeissa. Kukin esiopetusta antava yksikkö laatii työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelman toimintansa pohjaksi. Esiopetusta annetaan n. 750 tuntia/vuosi. Opetus noudattaa pääosin koulujen työ- ja loma-aikoja.

Tuusulan koulukuljetusopas sisältää ne periaatteet, joiden mukaan oppilaille (myös esioppilaille) myönnetään kunnan kustantama esiopetus/koulukuljetus. Esiopetusmatkaedun saaminen edellyttää osallistumista pelkkään esiopetukseen ja koulumatkaa, joka on lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin yli 3 km. Opas on päivitetty 18.1.2012.

Esiopetusryhmien koko vaihtelee lukuvuosittain lapsimäärästä riippuen. Kunnallisissa päiväkodeissa ja kouluilla toimivissa esiopetusryhmissä ryhmäkoko tulee olla vähintään 10 lasta tai sen tulee muodostaa alueellisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevä kokonaisuus. Tuusulan kunta hyväksyy yksityisen päiväkodin esiopetuksen tuottajaksi, jos yksikössä on vähintään viisi esiopetusikäisiä lasta.

Perheen valitessa esiopetusikäisen lapsen päivähoitopaikaksi yksikön, johon esiopetusryhmää ei perusteta, lapsen varhaiskasvatusmaksu määrittyy normaalin varhaiskasvatusmaksukäytännön mukaisesti.

Valmisteluun on osallistunut Tuusulan kunnan esiopetustyöryhmä ja varhaiskasvatuksen johtoryhmä.

Lisätietoja: varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen p. 040 314 3328